AMHARIC A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
AMHARIC A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
AMHARICO A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Monday 8 May 2000 (morning)
Lundi 8 mai 2000 (matin)
Lunes 8 de mayo del 2000 (mañana)

4 hours / 4 heures / 4 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A: Write a commentary on one passage.
- Section B: Answer one essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Section A : Écrire un commentaire sur un passage.
- Section B : Traiter un sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres) ; les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Sección A: Escriba un comentario sobre uno de los fragmentos.
- Sección B: Elija un tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

<u>ክፍል አንድ፡</u>   ትርጓሜ /ሐተታዊ ትችት/

ከሚከተሉት ምንባቦች <u>አንዱን</u> መርጠህ ተችበት፤

1(a)

ሰውና ሰው

የእጅ መዳፍ በምታክለው ክብ ፊቱ ላይ ተጉልተለው የሚታዩት የቀያይ ዓይኖቹ ፈጣን እንቅስቃሴ ከጦር ሜዳ ተሸንፈው የተመለሱ ወታደሮቹን የሚገላምጥ ባሻ ያስመስሉታል ። እንደ ጠወለገ የጉመን ቅጠል የተዝለፈለፉትን ቀርበታ ጆሮዎቹንና ቀጥ ብሎ የወረደውን ረጅም አፍንጫውን ከስንዝር ቁመቱ ጋር ያመዛዘነ ሳቅ ይመጣበታል ። እስከጆሮዎቹ በሚደርሰው የአፉ ቅድ አልፎ አልፎ ብቅ የሚሉት ጥርሶቹ ስንፍ ገበሬ ያቆመውን አጥር በሞዴልነት የሚገልጹ ናቸው ። ገምቦ ጭንቅላቱን ከደቃቃ ሰውነቱ ጋር ያገናኘው አንገቱ ፡ በዳበሳ ካልሆነ ማየት አዳጋች ነው ።

ሲጋራ ከአፉ ፡ ብዕር ከጣቶቹ አይለይም ። የሚጽፈው ጠረጴዛው ላይ ተደፍቶ እንደመሆኑ የሚራመደውም ወደ ኋላው ክፉኛ ተለጥጦ ስለሆነ ኩሩ ያስመስለዋል።

ነጋ ጠባ ፡ ከግራ ከቀኙ ፡ ከፊት ከኋላው ተቆልሎ የሚጠብቀውን ፋይል ሲያገላብጥ ይውላል ። መዝገብ ቤቱ እንዴት መስኮት እንኳ የለውም ። በዚህ ላይ የሚበንበት አቧራ ለጉድ ነው ። እናም አይኖቹ ተዳክመዋል ። ይህን ችግሩን በተደጋጋሚ ለሚመለከታቸው ቢያቀርብም ሲያፈዙበት "በእቅድ ተይዟል! ባጀት ሲፈቀድልን እንደሚሆን እናደርግልሃለን" ከማለት ወዲያ የፈየዱለት ነገር የለም ።

አይኖቹን ለመርዳት ሲልም የጠርሙስ ቂጥ የመሰለ መነፅር መደንቀር ከጀመረ አሥራ አራት ዓመት አልፎታል ። ያም ቢሆን በሀኪም የታዘዘለት አይደለም ። ጽሑፍ አጉልቶ ስለሚያሳይ ብቻ የሚች ጎረቤቱን የቄስ ማህደረ ሥላሴን መነፅር ከባለቤታቸው ከወይዘሮ መርአዊት ላይ በሦስት ወራት ክፍያ በሃያ አምስት ብር ገደማ ገዝቶ ይጠቀምበታል ። ታዲያ ይኸው መነፅር ለደከሙት ዓይኖቹ እገዛ ቢያደርግለትም ፡ "ዶክተር"ና "ፕሮፌሰር" በተሰኙ የስም ቅጥያዎች የከረረ ፌዝ አስከትሎበታል ።

ለሥራ ሲገባ ከሁሉም ሠራተኛ ቀድሞ ፡ ከሥራ ሲወጣም ከሁሉም ዘግይቶ ነው ፡ ከማንም ጋር ላለመገናኘት። በተለይም በፋይናንስ መምሪያ ውስጥ ያሉት ወጣት ኤክስፐርቶች ካገኙት ሠላም አይሰጡትም ።

ዘመናዊ ትምህርት ቤት ገብቶ እውቀት አልቀመሰም ። ለማስረጃነት የሚያገለግለው አንድም ሰርቲፊኬት የለውም ። አፈር ይቅለላቸውና የላሊበላው መሪጌታ ክንፉ ትምህርት ነው አሁን ለሚገኝበት ሥራ ያበቃው ። ድሮ ማንበብና መፃፍ የሚችል ሥራ የማግኘት ዕድሉ ሰፊ በነበረበት ጊዜ ነበር በዚሁ መስሪያ ቤት በተላላኪነት የተቀጠረው ። በተማሪነቱ ዘመን ቅኔ ሳይዘርፍ አልቀረም ፡ ጥሩ ገጣሚ ነው ። አዘውትሮ አይፃፍ እንጂ ፡ አልፎ አልፎም ቢሆን ቆሎ በሚመስለው አጣጣሉ የሚያስፍራቸውን ግጥሞቹን የሚያነቡለት ያደንቁታል ። በተላላኪነት አሥራ አምስት ዓመት ያክል እንደሠራ ፡ የማንበብና የመፃፍ ችሎታው ተመዝኖና የሥራ ትጋቱ ታይቶ በዕድገት ወደ ረዳት መዝገብ ቤት ፀሐፊነት ተዛውሮ ደመወዙም 127 ብር ደረሰለት ።

ታዲያ ኤክስፐርቶቹ ይህንን እያወቁ "ስኮላር ሞልተሃል ወይ?...መምሪያ ሃላፊ ለመሆን ታጭተሃል...ለሚኒስትርነት ትታማለህ..." እያሉ ያሾፉበታል ። በሌላ ቀን ደግሞ "ከሹመት ጋር ወደ ሌላ ሚኒስቴር መስሪያ ቤት ልትዛወር ስለሆነ ለመሸኛ ግብዣ አዋጡ እየተባልን ነው... የመዝገብ ቤት ማስትሬትህን ያገኘኸው ከኢስት አንግልያ ዩኒቨርሲቲ ነው ይባላል ።..." በማለት ከላዩ የማይነጥለውን አሮጌ ነፍስ ይማር ኮቱን እየጎተቱ እረፍት ይነሱታል ። ይስቁበታል ። ይቀልዱበታል ። እያከበራቸው ፡ ይዘልፉታል ። እየፈራቸው ፡ ይደፍሩታል ። ከአለባበሱ ጀምሮ እስከ ተፈጥሮው አቃቂር እያወጡ ፡ በአራዳ ቋንቋ እያፌዙ ጊዜ ያሳልፉበታል ። እርሱ ግን ሲታመሙ ይጠይቃቸዋል ። አደጋ ሲደርስባቸውም ከልቡ ያዝንላቸዋል ። በፀሎቱም ምህረት ይለምንላቸዋል ።..

አንድ ቀን ጠዋት ፡ የዕለት ሥራ ስላልነበረው ፡ እንደ ትላንት ዕሮ የጨረሰውን ዶሴ መልሶ ይገለብጣል ። በዚህ ጊዜ የመዝገብ ቤቱ ዋና ሹም ፀሃፊ የከንፈር ቀለም ካልቀባ ሁህ እያለች እየታገለችው ፡ ሁለት ጆሮዎቹን ወደላይ እየጎተተች ካስካከችበትና ከቀለደችበት በኋላ "አቶ በድሪ በአስቸኳይ ጠርተውሃል" ብላው ፈንዳራ መቀመጫዋን እያነጠረችበትና በሹል ተረከዛም ጫማዋ ወለሉን እያስጮኸችበት ወጣች ።

ፀሐዩ መሰለ፣ <u>ሰው እና ሰው</u> /1985/::

1 (b)

እስኪ ተጠየቁ

ችገረኝ ጨነቀኝ ብጠይቅ አጥብቄ፣
ምላሽ አጥቼለት ለልቤ ጥያቄ፣
ያንጀት ልቅሶ ሆኖ የዘመኑ ሳቄ፣
ዐወቅሁ ተማርሁ ስል ሁሉንም ጠንቅቄ፣
ከደመና በላይ ሐሳቤ ቢርቅ
ከተራውም ድሀ ዕውቀቴ ቢልቅ፣
በውቀቴ ሳልረዳው የሚጠብቀኝን በተስፋ ሕሊና፣
የኔ ዕውቀት የምለው ሁኖ ቀረ መና።

ጥያቄ ብጠይቅ ዞትር አበከረ፣
መልሱ ስለጠፋ እኔም ተመርሬ፣
ነፍስ ያለውን ሁሉ ሕፃን ሸማግሌ፣
ሠርቶ በላውንም ገረድና ሎሌ፣
አራሹን ገበሬ ጢሰኛ ገባር፣
ሴቱንም ወንዱንም ያለውን በዘር፣
ቆንጆዋን ጎበዙን ተማርን ያሉትን፣
ካለንበት አልፈን እጅግ ሰለጠን፣
መሪ ተመሪውን ከተሜ ገጠሬ፣
ሁሉንም ብጠይቅ ትሑት ሁኜ አክብሬ፣
ምላሽ አጣሁለት ለልቤ ጥያቄ።
ኋላም ሄድሁኝና ወደዱር ርቄ፣
እንስሳቱን ደግሞ ሁሉን በነገዱ፣
በሕገ ተፈጥሮ መኖር የለመዱ፣
ብጠይቃቸውም ሁሉንም በተራ፣
መልስ አጥቼ ቀረሁ የዘመን ኪሳራ።
እኔም ቆረጥሁና ነፍስ ያለውን ሁሉ ላልጠይቅ ዳግመኛ፣
ሌላ ለመጠየቅ ተክዤ ተነሣሁ ሆንሁኝ መንገደኛ።
ነፍስ ያለው ካቃተው መልስ ለመስጠት፣
ቢነግሩኝ ብየና ተተክለው ያሉቱ መቃብር ርስት፣
ላስከሬን ሠራዊት ነጥተው ለገረጡ፣
ምላሹን ቢሰጡኝ ጥያቄዬን ሁሉ አቀረብሁ በቅጡ።

እስኪ እናንተ ሁሉ ከወዲያ ምትኖሩ መቃብር አገር፣
እኛ ምንቆጥራችሁ በቋንቋ ነበር፣
ባጥንት የቀራችሁ ሥጋችሁ ወስልታ፣
በማናውቀው አገር ነፍሳችሁም ዘምታ፣
እስኪ ተጠየቁ እስኪ መልሱልን ስለናንተ አገር፣
ነፍስ አለን ለምንል ቁመናል ለምንል ይዘን ቁም ነገር፣
ምንኛ እንደሚለይ የመቃብር ዓለም ወሰኑ ማይገታ፣
ከዚች ዓለም ገጠር የቅጽበት አለኝታ፣
እኛ ካለንባት የከፋት የተንኮል የቅናት መከታ፣
እንድንሰናዳ ባንድ ልብ ሁነን ሳናመነታታ፣
መላው ጠፍቶን ሁሉ እንዳይገባን ግራ፣
ዘልቀን ላንወጣው ያን የድሜ ተራራ፣
በከንቱ መግበስበስ ያለንበት ቅሉ፣
ወደናንት ስንመጣ እንዳይሆን ላመሉ፣
እመኝ ነበረ ከጥንት እስከዛሬ፣
የሞተ ቢነሣ ልጠይቀው ወሬ።

የመቃብር ዓለም ያ የሞት ግዛት፣
ፖለቲካ ኃይሉ ያገሩ ሥራት፣
ብርሃን ነው ጨለማ ያገዛዙ ልኩ፣
ስልቱ የበራለት ስልቱ የጠፋበት የማይታወቅ መልኩ።
የሀብቱስ መጠኑ እድገቱ ልማቱ፣
እንዲያው ተቀብሯል ወይ ሁኖ ለጥቂቱ።
ግፍና ጭቆና መከራ ሥቃይ፣
ይበዛል ወይ እጅግ ከሰው በሰው ላይ።
ትግል የበዛበት ጸብና ክርክር ያሳብ ጦርነት፣
እየናረ ሚሄድ ከሮ ዕለት በለት።
ይኸ አለ ወይ ከቶ እንዲህ ዐይነት ኀብር፣
ፍጡርን የሚቀጭ ዕድሜ ሚያሳጥር።
ትንሽ ትልቅ አለ ሀብታምና ድሀ፣
አንዱ ሚንቀባረር አንዱ ሲያንቀው ውኃ።
ሸንጎ ምክር ሴራ ያንድነት ተግባር፣
ለትልቅ ዓላማ በመተባበር፣
ደራሲ መሐንዲስ ሐኪም ሕግ ዐዋቂ፣
ሁሉም እየሠራው በችሎታው በቂ፣
እንዲህ ዐይነት ነገር ይገኛል ወይ ከዚያ፣
በመቃብር ዓለም ከመቃብር ወዲያ።

[illegible] ንስ አድማሱ፣
እስኪ ተጠየቁ/1990/ ::

ክፍል ሁለት፡- ሐተታ ድርሰት

ከሚከተሉት አርእስት *አንዱን* መርጠህ ሐተታ ድርሰት ጻፍ። በዚህ ክፍል ለተጠቀሰው ጥያቄ የምትሰጠው መልስ በክፍል ሦስት ከአጠናሃቸው ሦስት የኪነጥበብ ሥራዎች ውስጥ ቢያንስ በሁለቱ ላይ የተመሠረተ መሆን አለበት። ሌሎችንም የኪነጥበብ ሥራዎች፥ የመልስህ ዐቢይ ክፍል አካል እንዳይሆኑ ጥንቃቄ እያደረግህ፥ በዋቢነት ልትጠቅሳቸው ትችላለህ።

2. ስለሃያኛው ክፍለ ዘመን ቴያትር

(a) "በጥሩ ተውኔት እያንዳንዱ ከያኒ ምሉዕ ነው።" ይህ አባባል ከአጠናሃቸው የሃያኛው ምዕተ ዓመት ተውኔቶች ጋር ምን ያህል ይጣጣማል? በንባብ ሂደት ያጋጠመህ ገጸባኀርያት አቋማቸውን ለማረጋገጥ/ለማሳመን ምን ያህል ይጥራሉ?

ወይም

(b) "ሁሉም ታላላቅ ድራማዎች በገጸባሕርያት ላይ ወደማተኮሩ ያዘነብላሉ። እንዲያም ሆኖ የሚያተኩሩት ራሳቸውን ለዓለም በሚያሳውቁት ላይ ሳይሆን በስውሩ ላይ ነው።"

ካነበብካቸው የትራጀዲ ስራዎች አንፃር፥ ከላይ የተጠቀሱትን አባባሎች በመቃወም ምን ዓይነት የመከራከሪያ ነጥቦችን ታቀርባለህ? መልስህን ለማብራራት ቢያንስ የሁለት ትራጀዲያዊ ሥራዎችን መጥቀስ አለብህ።

3. <u>የአተራረክ ስልት</u>

(a) “በየእለቱ ማኅበራዊ ህይወት ታሪክን የሚተርከው ማን ነው? እንዴትስ ልዩ ይሆናል...? በልቦለድም እንዲሁ ነው:: የተለያዩ ተራኪዎች ተፅዕኖ የሚያሳድሩት እንዴት አንድ ነገር በሚነገረን ዘዴ ላይ አይደለም:: ይልቁንም በሚነገረን ነገር ላይ በምንወስደው ዝንባሌ ላይ ነው::”

- ያጠናሃቸውን ሁለት ወይንም ሦስት ሥራዎች በዝርዝር በመመልከት የዚህን አባባል ዋጋዊነት አረጋግጥ::

ወይም

(b) “ሀሳብና ፍልስፍናዊ ሀተታ መሠረቱ ድርጊት ላይ ለሚያተኩሩ ትረካዎች የሚሰነቀሩ ነገሮች ናቸው”::

- ባጠናሃቸው ሁለት ወይም ሦስት ተውኔቶች ውስጥ ሀሳብና ድርጊት እንዴት ሚዛናዊ እንደሚሆን ምን ለማየት ችለሃል? በእንደዚህ ዓይነት ትረካዎች የሚገኙትን ውጤቶች እንዴት ትገልፃቸዋለህ?

4. <u>ረዥም ልቦለድ ድርሰትና ማኅበራዊ ሂስ</u>

(a) "ማንኛውም ነገር መደበኛነትን፥ የማኅበረሰብን ልማድና ፍትህ የተመለከቱ መስፈርቶች አሟልቶ እንዲገኝ እንመኛለን።"

- በዚህ አባባል ምን ያህል ትስማማለህ? ለመሆኑ ካነበብካቸው የረዥም ልቦለድ ሥራዎች መካከል የተጠቀሱትን መመዘኛ ነጥቦች የሚያሟሉ አጋጥመውህ ታውቃለህ?

ሁለት ወይም ሦስት ልቦለዶች እየጠቀስህ መልስ ስጥ።

ወይም

(b) "ያጠናሃቸው የልቦለድ ደራስያን ለሚያነሡአቸው ጥያቄዎች ምን ያህልና በምን ዓይነት ዘዴዎች ግልፅ መፍትሔዎችን ያቀርባሉ? እጅግ ውጤታማ ሆኖ ያገኘኸው የትኛውን አቀራረብ ነው? ለምን?

- በመልስህ የሁለት ፀሃፊዎችን ሥራዎች በምሳሌነት ማቅረብ አለብህ። ሌሎች ፀሀፊዎችንም መጥቀስ ይቻላል።

5. <u>አጭር ልቦለድ</u>

(a) "የአሥራ ዘጠነኛው‐ና የሀያኛው ምዕት ዓመት አጭር ልቦለድ ፀሐፊ አብዛኛውን ጊዜ በአንድ ወቅት ላይ ባለ አንድ ገፀባሕርይ ላይ ያተኩራል፡፡ የእሱን ወይም የእሷን ዕድገት ወደኋላ ተመልሶ ከማመልከት ይልቅም፥ እሱን ወይም እሷን በአንድ በተወሰነ ጊዜ ውስጥ ያቀርባቸዋል፡፡"

- ካጠናሀቸው አጫጭር ልቦለዶች አንፃር የዚህን አባባል ትክክለኛነት ተንትን፡፡ በጊሱ እንደተመለከተው የአጭር ልቦለድ ትኩረት ምን ጊዜም ጠባብ ነውን? በመልስህ የሁለት ወይም ሦስት አጭር ልቦለድ ፀሐፊዎችን ሥራዎች እያነፃፀርክ መገምገም አለብህ፡፡

<u>ወይም</u>

(b) "ካነበብካቸው አጫጭር ልቦለዶች አንፃር፥ ደራስያን በአጫጭር ልቦለዶቻቸው ውስጥ መቼትን የሚጠቀሙባቸውን የተለያዩ ዘዴዎችና የተገኙትን የተለያዩ ውጤቶች ተንትን፡፡ በመልስህ የሁለት ወይም የሦስት ፀሐፊዎችን ሥራዎች ጠቅሰህ መተንተን አለብህ፡፡